

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.Foaie socială-culturală.
Apare în fiecare Sâmbătă.Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Unirea bisercilor române.

Am accentuat în Nr. 28 al foii noastre că pe baza indiferentismului nu se poate clădi unirea bisercilor. Baza trecerilor religioase trebuie să fie *convingerea*. Dar se naște acum întrebarea: cum ne-am putea câștiga această convingere? Cum am putea cunoaște, că dintre cele două biserici care e adevărata biserică a lui Christos?

Duhul sfânt știe o mulțime de căi, pe cari poate duce pe oameni în adevărata biserică a lui Christos; noi oamenii, însă, calea cea mai ușoară o socotim a fi *lămurirea chestiilor controversate*. Știm bine că poporul cu greu, foarte cu greu, poate să se înalțe cu mintea acolo, încât să poată pătrunde în esența deosebirilor dogmatice dintre cele două biserici, și mai ales să se poată pune pe punctul de vedere al critice dogmatice, încât să poată judeca, pe care parte e adevărul, pe partea uniților ori pe partea neuniților, dar inteligența și mai ales preoțimea nu se poate scoate de sub obligația de a căuta adevărul. Orcare preot își poate câștiga astăzi o cultură așa de înaltă teologică încât să se poată pune judecător dogmatic între cele două religii. Doar atâtea tratate dogmatice sînt astăzi asupra punctelor controversate, atît în partea unită cît și în partea neunită, încît niciun preot nu se poate scuza că nu ar putea afla adevărul. Principalul e ca în scrutarea adevă-

rului să se respecte principiul „*audiatur et altera pars*“.

E penibilă starea unui preot, care nu poate spune hotărît, și din convingere, credincioșilor săi, care e calea adevărată spre mîntuire, care-î adică *biserica cea adevărată!*

Și apoi astăzi, cînd chestia unificării bisercilor române a devenit atît de actuală, ar fi păcat strigător la cer, dacă s'ar afla preoți români, cari ar respinge chestia cu cuvintele: „Niciînd nu mî-a plăcut să mă aprofundez în chestii dogmatice!“ Orcare preot are astăzi datorința sfîntă de a lucra pentru *împreunarea bisercilor!* O pretinde aceasta Dumnezeu, o pretinde și neamul. Pretinde, dela noi preoții, să lucrăm pentru împreunarea bisercilor, întîi Dumnezeu „carele și semnul comunicării cu sine pentru sfîntii săi ucenici și apostoli l-a pus în mutuala iubire, conglăsuire și uno-gîndire“, cum se exprimă patriarhii orientali neuniți în epistola sinodală, îndreptată în anul 1723 către Anglicani. O pretinde apoi aceasta și neamul, pentru care a devenit astăzi chestie vitală, chestia împreunării bisercilor. Ar fi o batjocură față de Dumnezeu, să îndemnăm în biserică poporul cu cuvintele: „Pentru împreunarea tuturor Domnului să ne rugăm!“ și apoi totuși să fim dușmanii ideii. Și nici iubirea noastră față de neam nu ar fi sinceră, dacă nu am fi prietenii ideii împreunării bisercilor române.

Ca să putem însă lucra cu succes pe terenul unificării bisercilor, avem lipsă și de ajutorul lui Dumnezeu. Avem să cerem des în rugăciunile noastre, măi ales preoții, acest ajutor dumnezeesc. În ritul nostru, în liturgiile noastre sînt multe rugăciuni de acest fel, eu însă aș recomanda fraților preoți și tuturor credincioșilor o rugăciune foarte frumoasă a unui mitropolit neunit, *Veniamin Costachi*, „decît care altul măi vrednic n'a ținut în mîni cîrja de mitropolit român“ cum zice dl. Iorga. (Cf. Onisifor Ghibu: *Limba nouălor cărți bisericesti*, Sibiu, 1905, pag 10). Iată rugăciunea în chestie:

„Dumnezeule, cel unit în Treime, adă prin lumina doctrinei tale, și prin puterea virtuții moralului tău, pe toți la unirea ortodoxiei; împreună prin dragostea evanghelică inimile noastre ale tuturor...; surpă păretele din mijloc al vrajbiei, ce diavolul, uritorul binelui a înălțat...; sparge negura amăgirilor lui...; străluciască soarele dumnezeirii tale, ca cu focul iubirii sale, aprinzînd caritatea în inimile fiilor și fraților mei creștini... să îndrepteze pașii noștri pe căile mîntuirii, că așa vrednici făcîndu-ne de soarta aleșilor tăi, sămînța noastră aici să moșteniască pămîntul, pe care l-ai dat strămoșilor, ear acolo să nu ne rușinăm, cînd se va arăta peste noi lumina feței tale...“
(Veniamin Costachi, în ediția românească a opului „*Peatra șcandalei*“ scrisă de Elie Miniati).

Virgil Pop.

FOILETON.

„Norocul“ lui Moș Toma.

De multă vreme stau la pîndă și caut timpul potrivit ca să găsesc deschisă poarta sufletului lui moș Toma. Nu-l vorbă, eu n'aș fi vrut să găsesc această poartă deschisă din pricină c'ar fi uitat-o cumva el singur dată pe pîreț, nu! ci căutam prilej ca să-l văd pe moș Toma că el, de bună voia lui, cu știință, își deszăvorește sufletul și-mî face poftire să intru în lăuntru. Numai acum înțeleg eu că sufletul omului îl ca o cetate din povești: poți răzbate înăuntru numai dacă domnul cetății îți dă voe să intri; altfel nici-o putere din lume n'o poate deschide, nici n'o poate birui.

— Vezi dumneata?! — spune moș Toma — toate în lume sînt ca spuma! și avere, și onoruri, și ranguri!... avere, onoruri, ranguri le poți avea, și-se pot da, și-se pot lua, și-se pot sfărîma!... de sufletul tău, însă, nu se poate nimeni atinge, fără voia ta! E mare taină sufletul omului și-i mare păcat să și-l lași vraiste, cum și-l lasă mulți, în vreme de beție! Că omul la beție se poartă cu sufletul lui cum s'ar purta cea măi frumoasă fecioară din lume, de cumva ar fi și cea măi lipsită de rușine, dac'ar porni, ziua mare, dezbrăcată cu totul, prin mijlocul unui țing.

— Bine, moșule — zic eu — dece te tulburî

asa?! Știi că lumea spune că averea dumitale o ai dintr'o comoară găsită. Ei?: ar fi lucru de rușine să fi găsit o comoară?

— Firește că n'ar fi nicio rușine, de-ar fi așa! dar vezi că nu-î așa! cei cari au stîrnit vorba înții și întii, știu că nu-î adevărată; vremea însă, care preface toate, a prefăcut și această vorbă de clacă în lucru crezut ca adevărat. Spune unul o minciună: minciuna face pul, puii cresc și măi moțași, și tot așa, o vorbă spusă într'o doară, purtată din gură în gură, cu vremea ajunge de poate să jure cineva c'a văzut-o cu ochii și cu sprincenele...

— Eu tot nu înțeleg, moș Toma — zic — dece te supără nătîngia omenească, pe care văd c'o pricepi așa de bine!

— De priceput o pricep eu, nu-î vorbă! dar vezi că adevărul adevărat despre averea mea îl știu numai eu! și n'ar trebui să spue lumea, ca și cum ar fi adevărate, pe socoteala mea, lucruri cari n'au fost nicînd așa!...

Zi și dumneata, moșule, cum zice lumea, c'ai fost cu noroc!

— Nici asta nu pot s'o zic! strigă moș Toma, sculîndu-se de pe prispă. Vezi dumneata?, norocul e orb — asta o știe toată lumea! — noroc orb n'a dat peste mine niciodată!... Hm! adică drept vorbind, am avut și eu noroc — adaugă moș Toma, domolindu-se — dar norocul meu n'a fost orb! norocul meu a fost... s'ănătatea pe care mi-a dăruit-o Dumnezeu, cum o dăruiește

la toată lumea, și mintea, pe care n'o știe toată lumea s'o păziască întregă și neîntinată cum ar fi cu cale să păstrezi lucrul pornit din suflarea Dumnezeiască! Norocul meu a avut ochi, ear ochii norocului meu a fost mintea mea!

Vorbele din urmă mi-le spune moș Toma, plecat la urechia mea, în șoaptă, ca și cum mi-ar spune o mare taină, de teamă poate să nu măi fie auzit de nimeni, ca să nu pară cumva că se laudă, ori să mîndrește cu mintea, pe care l-a lăsat-o Dumnezeu. Purtarea asta a lui moș Toma, față de mine, mă face să înțeleg că el nu-î în stare acum să-mî ascundă nimic din tainele sufletului său, și mă hotărîsc să-l rog să-mî povestiască, măcar cîteva din viața lui, ca să pot înțelege deplin cum a ajuns el la mulțumirea de azi. Și nu greșesc! Văd că s'așează dinnou lingă mine și parcă se bucură. Mi-se pare că tot are el o leacă de temere, că adică și eu aș fi crezut cumva, cît un fir de păr, de nu măi mult, precum că ar fi găsit poate vre-o comoară. Vrea să-mî alunge din sufletul meu orice umbră de îndoială din partea asta, pentruca să-l văd întocmai cum este, ear nu cum îl crede cealaltă lume din sat.

Minunat lucru a rîndit Dumnezeu, în lumea asta!, începe moș Toma, ridicîndu-și căciula de pe frunte și uitîndu-se țîntă spre o stea, care se ițiește printre ramurile salcîmului din fața noastră. Cat acum la drumul vieții mele și mi-se pare neted ca'n palmă... Mare dar și uitarea, ci

Să mergem la biserică!

A ne duce la biserică, Dumineca și serbătorile, înseamnă a spune tuturora că sîntem adevărați creștini. Așa fiind, iubiți sătenii, trebuie să mergem la biserică în toate serbătorile, ca să ascultăm sfînta slujbă cu cea mai mare sfîntenie și să arătăm tuturora că sîntem adevărați creștini.

Dar la biserică nu trebuie să meargă numai oamenii bătrîni, ci și cei tineri, cum și copii.

Dumnezeu a lăsat Dumineca pentru ca omul să se odihniască, fiind obosit de munca pe care a făcut-o într-o săptămîină, și să meargă la biserică pentru a mulțami că i-a ajutat să fie sănătos cît a muncit, cum și că el are grijă de noi, ear nu pentru ca să lucreze și atunci cînd trebuie să ne odihnim și să mergem la biserică. Dacă și Dumnezeu tot a obosit într-o săptămîină atunci cînd a făcut lumea, dar noi, cari sîntem oameni? Cuatît mai mult trebuie să ne odihnim. Deci, Dumineca și serbătorile, înloc să lucrăm, trebuie să ne ducem la biserică și, după slujbă, să venim acasă și să ne sfătui. Pe copii să nu-i oprim să nu meargă la biserică, zicînd că trebuie să se ducă și atunci cu vitele la pășune. Dar poate că o să ziceți: dar ele să moară de foame? Nu. Trebuie să mînce și ele ca și orce ființă, dar să facem în felul următor: Să zicem că într-o casă e numai tatăl, mama și un copil. Atunci într-o Duminecă trebuie să se ducă la biserică tatăl, ear mama va face de mîncare, și copilul cu vitele. În cealaltă Duminecă sau sîrbătoare, se va duce la biserică mama, și în cealaltă copilul, așa că fiecare se va duce la biserică. Dar unde sînt mai mulți? Nicî nu mai este de vorbit că acolo trebuie să se ducă mai mulți și mai des la biserică. Să nu facem ca unii, cari se duc la biserică numai cînd sînt bolnavi, ca să cadă la Sfintele Daruri și să le citiasă preotul ca să se facă sănătoși, căci va de aceia! Fiindcă Dumnezeu nu-i va ierta că au greșit și nu-i va însănătoșa în scurt timp, căci aceia nu se gîndesc la el decît atunci cînd sînt în primejdie, și nu sau dus la biserică să se roage și cînd erau sănătoși. Ear, cînd ne

ducem, să nu ne apucăm să vorbim întrebînd pe Ioana sau pe Gheorghe dacă au isprăvit de muncit porumbul, ori de secerat, căci biserică nu este han, unde să ne apucăm de sfătuit, ci e Casa lui Dumnezeu, în care trebuie să intrăm cu sfîntenie și să ascultăm cu luare-aminte sfînta slujbă. Dacă vorbim în biserică, facem un păcat de neiertat, și nici n'am înțeles ce s'a spus acolo, — așa că mai bine nu ne mai ducem. Ducîndu-ne la biserică, vom afla multe lucruri folositoare, și anume: cum a suferit Isus Christos, cînd a fost pe lume, numai ca să ne scape de păcatul strămoșesc, apoi ce ne învață El și care sînt foloasele ducerii noastre la biserică. Mai auzim, cînd se citește cazonia, care e învățătura pe care o tragem din cetirea Evangheliei din acea zi, cum și cea pățit Sfîntul din acea zi, numai pentru că a ținut legea lui spunînd păgînilor că e creștin.

Pelîngă acestea, vom auzi că nu trebuie să urim pe nimeni, că nu trebuie să furăm, ci să iubim pe celce ne urăște, să facem bine celui ce ne face rele; ni-se spune să nu vorbim pe nimeni de rău, și să mergem la biserică în fiecare Duminecă și sîrbătoare, nu cum fac unii, cari se duc numai de trei ori în viață la biserică, și anume; la naștere, nuntă și moarte, căci va de aceia, că nu vor avea iertare de păcate niciodată și sufletul lor va fi chinuit foarte rău pe lumea cealaltă. Tot la biserică vom auzi pe preot arătîndu-ne în care zile să lucrăm; nu, cum fac unii, cari lucrează, în ziua de Sf. Constantin, ear nu în Joia Verde, care nu e nicio sîrbătoare, crezînd că orbesc; ori lucrează în ziua de Sîn-Petru și a doua zi nu. Aceia fac mare păcat, și munca lor în acele zile le va aduce pagubă.

Deci, iubiți sătenii, să ne ducem la biserică totdeauna, pentru că numai așa vom putea fi iertați de păcate și vom merge în împărăția Cerului. Strămoșii noștri, numai ținînd serbătorile, și mergînd la biserică, au putut să stea împotriva păgînilor.

(N. R.)

V. Georgescu.

mult mai mare dar dela Dumnezeu este nădejdea! Aceste două daruri, împreună cu mintea, mi-au netezit drumul vieții și mi-l-au luminat. Hopuri mari, uneori prăpăstii, am întîlnit în cale; nădejdea însă m'a întărit, mintea m'a ajutat să le trec, ear uitarea le-au astupat în urma mea.

Parcă mă văd și acum, să fiu tot fost de zece ani, în căruța noastră, pe drumul Birladului, alături de moș părintele Vasile, fratele mamei. Murise tata, și biata mamă, Dumnezeu s'o ierte, nu știa ce să facă și cum s'o nimeriască. Rămăsesem cînci orfanii de tata. Moș părintele a sfătuit pe mama să mă dea pe mine la Birlad, la meșteșug, și într-o bună zi m'am pomenit pe drumul Birladului. Ce știam eu pe vremea aceia! Vedeam pe mama plîngînd, plîngeam și noi lîngă ea; dar vezi că noi încă nu înțelegeam cît de mare nenorocire era pentru noi moartea tatei. Numai acum imi dau seama cît de vrednică femeie era mama, de ținea ea întregă gospodăria întemeiată de „popa Ion”, adecă de tata; tocmai tîrziu am priceput de ce s'a învoit mama să se despartă de noi și s'apucăm care încotro. Moșie nu avea nimeni pe vremea aceia; satul era al proprietății. Stîpul casei se dusesse în lumea cealaltă, noi eram ca ulcelele și mama să temea că n'o s'o poată duce multă vreme cu gospodăria întemeiată.

Cînd am ajuns în Birlad și cînd am văzut că moș părintele pleacă înapoi, eram uluit. Multă vreme am stat așa uluit — și doar eram la un

frate al mamei, croitor, care-mi făcea curaj și mă îndeamna să-mi mut gîndul de-acasă. Fratele mamei era cu durere de inimă față de mine; dar el avea un tovarăș, care mă lua la bătea deciteori pleca moș croitorul deacasă. Atelierul (lucrătorea) lor avea numai o odaie, asta era toată casa. Noaptea dormiam singur în atelier; stăpîni mei erau amîdoi burlaci și dormiau care pe unde apuca. Toate ar fi fost cum ar fi fost, dar imi era frică să dorm singur. Trei feluri de dușmani nu-mi dedeau pas să dorm: întii-și-ntii erau stafiile, pe cari le auziam bine cum hodorogeau prin pod; al doilea erau ploșnițele, cari mă beșicau, și al treilea mă era și o herghelie de guzganii, care se zbeguia prin casă toată noaptea. De stafiile m'a scăpat moș Croitoru, care m'a lămurit că în pod trăește o altă herghelie de guzganii, cari aleargă toată noaptea după hrană; de pe guzganii însă și de ploșnițe nu m'a scăpat decît holera, care își făcuse culcuș în Birlad. De frică, ori de ploșnițe, pe care le luam cu pumnul de tenciuială, m'am îmbolnăvit de holera. Doctorul m'a trimis acasă și m'a îndreptat mama cu frecături de burueni ferte. Am stat în Birlad dela Sîntămărie pînă la lăsatu-secului de postul mare și n'am învățat nicî cum să țin acul în mînă. Eu am scăpat de holera și mama a murit de tifos, la două săptămîni din postul mare.

(Albina)

Spiridon Popescu.

CORESPONDENȚĂ.

Recița, 20 Septembrie n.

O comisiune mixtă, compusă din exmișii ministeriilor de interne, de justiție, de finanțe și de agricultură, sub președința d-lui Elemér Madarász, consilier ministerial în ministeriul de interne, în zilele 15—17 Septembrie a. c. a ieșit la fața locului, în părțile noastre, pentru cercetarea plînsurilor izvorîte din încurcăturile referitoare la valorizarea dreptului de exploatare a cărbunilor aflători sub teritoriile de pășunat ale unor comune și ale posesorilor foștilor urbarialiști, și pentru cercetarea unor jigniri de drept, ce afirmative le-a suferit poporul în jurul pășunării și al lemnăritului etc.

Din comisia mixtă au făcut parte: din ministeriul de interne, afară de președintele mai sus amintit: Ludovic Szemere, secretar ministerial și Nicolae Diamandi, translator ministerial, ca interpret; din ministeriul de justiție: Dr. Dionisiu Sebes președinte de senat la tabla reg., Dr. Richard Bartha, jude de tribunal și Dr. Andreiu Börcsök, jude de tribunal; din ministeriul de finanțe: Adalbert Urban, comisar suprem de mine; din ministeriul de agricultură: Adalbert Ivády, secretar ministerial și Iuliu Bodor, consilier silvanal reg. ung.

Din partea comitatului Caraș-Severin s'au prezentat apoi: Dr. Zoltán Medve, comite suprem, Aurel Issekutz, vicecomite, și Ioan Milutinovics protonotar onor. comitatens.

Comisiunea în 15 Septembrie a descins în comuna Lupac, dispunînd, ca tot acolo să se prezenteze și cei interesați din comunele: Clocotici și Vodnic. Eară în ziua următoare, 16 Septembrie comisiunea a descins în comuna Crașova, unde au fost concentrați interesații din comunele: Iabalcia, Nermet, Doman și Cuptoare. Comisiunea și-a continuat activitatea la 17 Septembrie în Recița montană, unde a luat sub cercetare îndeosebi faptele protopretorelui, cari stăteau în legătură cu plînsurile poporului.

După ce la fața locului a ascultat pe baza cea mai extinsă plînsurile, și după ce în legătură cu plînsurile a efectuit și oculatele de lipsă, ca rezultat al acestora și pe baza celor constatate de exmișii ministeriului de justiție, în urma examinării amănunțite a cărților funduare și a datelor altor cărți de evidență, — comisiunea în fața interesatilor, întruniți într'un număr foarte mare, a enunțat următoarele:

„Comisiunea din acel motiv a fost exmisă la fața locului din partea guvernelor, ca deoparte din experiența nemijlocită, eară dealtăparte din graiul nemijlocit al celor interesați, să câștige informațiuni, că în ce constau năcazurile cuprinse în plînsurile, referitoare la valorizarea încercată a cărbunilor aflători sub teritoriile comune urbariale și comunale. Mai departe să vadă, că în ce constau acele jigniri de drept, cari afirmative le-a suferit poporul și alți singulari din partea domeniului — ca proprietar, — și din partea autorităților. Chemarea comisiunii se extinde și la aceia, că pe baza informațiilor câștigate despre împrejurările mai sus amintite să stabilizească, dacă există într-adevăr năcazuri și jigniri de drept, și dacă sînt, și în ce măsură se pot sana pe calea administrativă? În fine chemarea comisiunii e și aceia, ca despre rezultatul procedurii sale să raporteze ministeriilor cari au dispus exmiterea, ca apoi ministeriile respective pe baza acestora, întrucît acelea cad în competența lor de drept și întrucît ar subversa necesitatea, să poată lua dispozițiunile delipsă.

Prin urmare chemarea comisiunii nu se extinde la aceia, că aici, în fața locului, numaidecît să dispună în vre-o direcțiune oarecare.

Comisiunea cutoateacestea, își ține de chemarea sa, ca cu privire la înlăturarea năcazurilor, să provadă poporul cu sfaturi, după cea mai bună chibzuială a sa, fără ca să primiască însă asupra sa răspunderea, că în cazul, dacă unele chestiuni ar deveni obiect de proces, judecătoriile vor decide conform părerii ei.

Sfatul comisiunii e:

1. Ca comunele și comunitatea de avere să nu fie conduse de convingerea, că „ausschniturile” și „ueberlandurile” ar fi proprietatea urbarialiștilor, pentru că comisiunea, pe baza stării cărții funduare și pe baza posesiunii faptice, tocmai contrarul îl ține de verosimil, și are cunoștință și despre aceia că și judecătoria, în unele cazuri, s'a pus pe acest punct de vedere.

2. Pentru încunjurarea amendelor suferite pentru „ausschnitturi“, comisiunea acel stat îl dă poporului, că dacă în chestiunile de pășunat nu s'ar putea restabili starea de mai înainte cu domeniul, atunci poporul să ceară comasarea.

3. Considerind, că legile noastre nu dispun în mod precis și în mod ce s'ar putea urmări cu toată siguranța cu privire la aceea, că urbanaliștii în ce formă sînt îndreptățiți la vînzarea cărbunilor aflători sub teritoriile comune urbariale, comisiunea recomandă, ca cei interesați, ori să aștepte până cînd chestiunile rămase nerezolvite din raporturile de drept urbariale se vor regula pe calea legislațiunii, ori apoi dreptul de cărbunărit în acel mod să-l valorizeze, că în interesul posesorilor urbariali se adresează cu rugămintă comună către reprezentanța comunală ca să încuviințeze contractul de vînzare. Dacă reprezentanța acceptază contractul, se poate spera ca congregațiunea comitatensă asemenea să-l aproabe, dacă va fi bun și avantajos pentru comunitatea urbarială. Totuși se poate spera, că forul ultim, ministerul de interne, tot aceasta o va face, dacă cauza în urma apelației va ajunge acolo.

4. Comisiunea pentru vînzarea cărbunilor recomandă, ca fiecare comună și posesor urbarial interesat, care până acum n'a dispus în mod legal și definitiv de vînzarea cărbunilor, să rezerveze vînzarea cărbunilor pentru concurența liberă. Atît comuna, cît și autoritatea, care e chemată a face supraveghierea averilor, numai pe calea aceasta poate ajunge la acea situație, ca să poată cumpăni cum se cuvine valoarea afacerii și ca publicul să poată fi ferit de orice influență.

În fine, comisiunea numărul enorm al amendelor, care s'au croit în comunele pîrtoare, sub titlul de transgresiuni contra pazei de cîmp și de pădure, nici din partea sa nu o poate considera de e stare sănătoasă și dăinuitoare, deci acea stare în această privință în tot cazul pretinde sanare. (Suspendarea subprefectului D'Ell Veaux.)

Enunțările comisiunii au făcut foarte bună impresiune asupra celor interesați.

„Raportor“.

IGIENĂ.

Despre nutriție.

Un mare rol joacă în nutriție mirodeniile, adecă a dirige cu aromele mîncările și schimbarea vîntului. Dacă folosim în cantitate prea mare multe mirodenii (condimente) cum sînt unsoarea, sarea zahărul, mierea, pipierul, etc., atunci ni-se strică mistuirea. Anume iritîndu-ni-se nervii stomacului, se naște un catar de stomac, care poate dura o vreme îndelungată. Arta bucătăriei constă în a ști cum să mirodenim, cum să alegem și cum să schimbăm mîncările. Deaceia să ne nizuim într'acolo ca fetele să știe bine a ferbe, cunoscînd încîtva și grădinaritul. Multe case ale bogăților sînt lipsite de îndestulare și fericire, pentru că doamna casei, în afară de cîteva expresiuni engleze eștiși franțuzești, și în afară de cîteva bucăți exercitate timp îndelungat la pian, nu are nicio idee despre gospodăria casei. Ea comandază mereu în neștiere, însă nu știe și nu pricepe să îndrumeze bucătăreasa și pe cellalt personal, căci îi lipsesc experiențele practice. În mîndria ei oarbă și dezmerdată în belșug, pretențiile îi sînt așa de mari încît devine o barbară, pentru că nici cînd nu a lucrat și nici nu știe că lucrul pretinde timp și osteneală. Ce e urmarea? Servitoarele nu sînt mulțumite și o părăsesc, mîncarea e rea și bărbatul se plînge mereu că: toată casa e cuprinsă de o deprimare și de o nervositate. În fine suferă chiar și creșterea copiilor și — nefericirea e gata. Dacă ar fi învățat „dama cultă“ bucătăria, grădinaritul, pelîngă o gospodină bună, sau într'o școală de menaj, atunci toate ar fi altmîntrelea; prin o gospodărie rațională și-ar fi găsit fericirea, ear prin lucru — sănătatea.

În timpul nostru, poreclit „al civilizațiunii“ trebuie să știm că foarte multe nutriminte se falsifică.

Falsificarea constă deoparte în imitarea meșugită, de altă parte în amestecarea de materii de preț mic, sau chiar dănuoase. Astăzi se pregătește făină artificială, vin artificial și altele. Amestecăm negoțuri vechi, stătute, stricate, într'o porțiune mai mare sau mai mică, cu negoțuri proaspete spre a nu prinde nimica, și trebuie să fim atît de vicleni cu amestecarea, încît să nu le fie prea bătător la ochi gustul. Neomenia

merge întruafita, încît să amestecă materii dănuoase sănătății; adeseori și nutrimentele despre care știm că cu predilecție le întrebuințează bolnavii. Nu pot să intru în amănunte. Voesc să amintesc de pildă despre falsificarea făinei de grîu, care adeseori ne face imposibil de a pregăti mîncări, și pine ușor de mistuit. În cele mai multe cazuri se falsifică făina cu minerale ca ghipsul și a. cari nu se mistuesc deloc.

În fine voesc să amintesc că mîncările, din nebagare de seamă și din neștiință, ne pot și otrăvi. Chiar dacă ne simțim rău după prînz, dar ne trece iute, atunci această indispoziție se bazează pe influința unei materii stricicioase, ce s'a amestecat în decursul pregătirii mîncării. Vasele de aramă cari nu sînt zmălțuite se acoper cu o verdeață care otrăvește mîncările, cari ne pot aduce și moartea. Vasele de cositor, dacă conțin plumb mult, asemenea ne pot otrăvi. Vasele de pămînt, dacă le-au sărit zmălțuiala, asemenea strică mîncările. Invininări se pot produce și prin cîrnași stricași și prin ciactă, care are asemănare cu petrinjelul. Eată cele mai de căpetenie otrăvirii ce obvin în gospodăria casei.

Dr. I. Fometescu.

Apelul

comitetului parohial din Budapesta trimis, împreună cu o listă de subscripție, mai multor fruntași ai neamului nostru.

Ne luăm voe a Vă trimite o coală de contribuție pentru zidirea unei biserici gr. or. române în Budapesta în convingerea, că și d-voastră sînteți pătrunși de însemnătatea scopului ce-l urmăm, și nu ne veți denega sprijinul d-voastre.

Avînd în vedere, că capela de care de prezent ne folosim, nu poate cuprinde pe toți credincioșii noștri din Budapesta, precum și mulțimea de credincioși, cari sosesc din întreaga țară, considerînd, că ridicarea unei biserici gr. or. române în capitala țării este de o deosebită însemnătate, fiind ea chemată a reprezenta, în mod cuviincios, biserica noastră înaintea tuturor locuitorilor țării noastre, considerînd apoi, că parohia noastră înființată în timpul din urmă nu dispune de mijloacele necesare pentru a rădica un edificiu corespunzător scopului, Vă rugăm să binevoiți și d-voastră a contribui și să îndemnați și pe alții să vă usmeze.

Apelăm deci în numele comitetului și al sinodului nostru parohial la bunăvoința și ajutorul d-voastre, la sprijinul institutelor noastre, cu deosebire însă la ajutorul foștilor stipendiști ai fundațiunii marelui mecenat Em. Gozdu, cărora acum li-se dă cea mai nimerită ocaziune de a arăta, că sînt pătrunși de intențiunile religioase morale urmărite de fericitul fondator.

Marinimoșii binefăcători să binevoiască să se înscrie cu o sumă anumită, ear banii să se administreze institutului designat de binefăcător. Insiutele de bani sînt rugate a primi în depozit banii și a ne înștiința despre sumele incuse.

Coala de contribuție să binevoiți a înapoia oficiului nostru parohial (Budapesta cerc. VII. strada Hollo 8) cel mult până la finea anului curent, ca să se poată ținea în evidență rezultatul colectei și numele dăruitorilor să se publice la în jurnale.

Primiți, Vă rugăm, expresiunea distinciei noastre stime ce Vi-o păstrăm.

Budapesta în 1/14 Iulie 1910.

Ghenadie Bogoievici,
protosinel-paroh,
președintele sinodului.

Dr. Iosif Gall,
președintele comitetului.

Ioan Onciu,
notar.

Mulțumită publică.

Am zăcut luni de-a rândul în pat, chinuit de durerile unui „Ischias“ la piciorul stîng. Toate eacurile folosite, și consultările mai multor medici, nu mi-au ajutat. În sfîrșit soarta m'a condus la d-nul Dr. Ion Fometescu, medic de regiment în Oravița, care ca prin minune mi-au luat, ca cu mîna, toate durerile. Îl rog pe d-nul doctor să primiască și pe calea aceasta mulțumirea mea ferbinte pentru osteneala și bunăvoința cu care m'a tratat.

Rugîndu-vă, dle Redactor, ca în interesul și al altor suferitori, să binevoiți a da publicității această mulțumire a mea, semnez.

Varadia, 5. Octombrie 1910.

Cu toată stima
Ileana Buzanu.

CRONICA.

Joi a petrecut între bravii noștri Tîcvănenți ilustritatea Sa d-nul Ion Boroș, sfătînd poporul a se îngriji de școală. Vrednicii Tîcvănenți au hotărît ca încurînd, întregindu-se corpul didactic, să acvire, pelîngă doi învățători, și o învățătoare. De rîndul acesta, însă, nu ne indoim că în bună înțelegere vor și să-și aleagă de învățător pe cel mai harnic dintre recurenți.

Mîne, Duminecă, la ceasul 11, după liturghie, se va oficia în biserica din localitate un parastas pentru odihna mecenatului adv. Dr. Gheorghe Anca.

Duminecă, la 19 curent, se va oficia cununia tinărului Nicolae Andrei cu d-șoara Marioara Daneș din Sasca-motană. Mulți ani!

Vrednicul diacon d-nul Mihail Gaspăr va începe „ciclul de toamnă“ de predică în biserica ort. rom. din Lugoj.

Pentru biserica din Buziaș au dăruit deputatul Baron G. Duca de Cadar 100 cor. și marele proprietar Gheorghe Brebanu din Ghilad 20 cor.

La Bozovicî au ars scrum casele familiei Spârger.

Prințul V. Bibescu a zburat, cel dintîi, cu aeroplanul peste latul Dunărei până la Rușciuc în Bulgaria.

Harnicul avocat Dr. Gheorghe Vodă din Sasca-montană și-a mutat cancelaria aici în Oravița, înșiruindu-se astfel între conducătorii acestei împrejurimi. Într'un ceas bun!

Duminecă, la 16. Octombrie se va ține la Tîcvăniul-mic adunarea generală a învățătorilor români din dieceza Lugojului, sub prezidența Ilustrității Sale d-nului prelat papal Ioan Boroș.

Vestim și pe calea aceasta că d-nul Gh. Jianu va ține aici în Oravița din 15 Oct. până la 31 Decembrie c. un curs de limba română și germană (ortografie, stil și compoziție) pentru domnișoare române.

Dr. Constantin Ignea a fost ales medic al spitalului comitatens din Lugoj.

Teologul Dr. Avram Imbroane (Coștei) i-s'a votat dela Conzistor o bursă pentru continuarea studiilor în străinătate.

Semnalăm cu întristare earăși un omor, săvîrșit în Ciclova-rom. de către un țaran, care și-a omorît pe cumnată-sa.

La Ciclova-montană se zorește lumea a în-lătura primejdia holerei, fiind pomene costițitoare la răspîntia uliilor. Și n'are cine să-i povățuiască, pe bieții noștri „Bufani“, ca înloc de îmbuibarea superstițională, mai bine ar cheltui pentru curățenie și alte leacuri preventive.

Azi a sosit aici dela Biserica-albă cunoscuta trupă teatrală Miklós Gyábor.

În Lisabona a izbucnit zilele astea revoluția. Regele Emanuel din Portugalia a fost detronat. Armata s'a alăturat la revoluționari. Această rezmiriță a pus în uimire lumea întreagă.

Nou prezident al Reuniunii rom. de cîntări și muzică din Caransebeș: adv. Dr. Gh. Labonț.

Prin Almăj au început acum, în „Vara lui Mihoi“, să înfloriască prunii.

Dumineca trecută s'a sfințit, prin preotul local Ion Murgu, altarul bisericii ort. rom. din Sasca-mont., renovat cu cheltuiala evlaviosului notar și director de bancă Iustin Chirilă, jertfind pentru biserică și d-na Dr. Vodă 200 cor. „Binecuvîntă-i, Doamne, pre ceice înfrumșează po-doaba casei tale“ ...

Frumoasă și înduioșitoare a fost despărțirea bravului învățător Anton Minișanu din Săn-Mic-lăușul-mare de către catedra sa, pe care a pîzit-o ca ochii din cap 30 de ani.

Editor proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

„Ancora“ societate pe acții în Gattaja.

Convocare.

P. T. Domniilor acționari ai institutului „ANCORA“ societate pe acții în Gattaja sint prin acesta convocați la

I. adunare generală extraordinară

ce se va ține

Luni în 17. Octombrie 1910 la 9 ore a. m.
în localul institutului

cu următorul

Program:

1. Modificarea §§ 44 și 50 din statute, conform deciziei tribunalului reg. ung. din Biserica-albă Nr. 9301/1910.
2. Intregirea direcțiunii și inspecțiunii.

Din ședința direcțiunii ținută la 2 Octombrie 1910.

Direcțiunea.

„Ancora“ részvénytársaság Gattáján.

Meghívó.

A gattajai „Ancora“ részvénytársaság T. cz. részvényesei ezennel meghivatnak az

I. rendkívüli közgyűlésre

mely megtartatik

hétfőn 1910. évi október hó 17-én, délelőtt
9 órakor az intézet helyiségében

a következő

Tárgysorozattal:

1. A 44. és 50. §0-ok megváltoztatása a fehértemplomi m. kir. Törvényszék határozatai értelmében.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság kiegészítése.

Az igazgatóság 1910. október 2-án tartott gyűléséből.

Az igazgatóság.

Premiat cu marele premiu Garnd Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebunțate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sint pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

10 porunci ale agronomului,

foarte însemnate în economie, le capătă ori cine gratis, franco posta, deci fără nicio cheltuială, cine scrie după ele la **Apotecarul Trnkoczy în Laibach**, în Kraina, Austria.

Cojoace bune și ieftine

ca la

Gheorghe Pipelca

— în Oravița-rom. —

nu se capătă nicăirea!

Vindecați beția

până nu ajunge bețivul să vatem legea!

Scapați-l până n'ajunge alcoolul să-l strice sănătatea, putere de lucru și averea.

Alcoholinul este un surogat care face pa bețivi să se îngroziască de beuturi alcoolice.

Alcoholinul este un leac absolut nevătămător care nici la bețivii cei mai mari nu devine rscidiv.

Alcoholinul este cea mai nouă descoperire a științei care a scăpat mii de oameni din mizerie.

Alcoholinul este un preparat ușor, pe care și femeia casei îl poate da bărbatului în mîncarea de dimineața, fără a se putea băga de seamă. De cele mai multeori bețivul nici nu știe de ce nu mai poate dintr'odată suferi beuturile spirtoase, și crede că i-s'a îngrozit fiindcă a beut prea mult, cum se întimplă de i-se urăște și de o mincare prea mult gustată.

Alcoholin ar trebui să dea orcare tată fiului său, studentului deși ne prea datat cu beutura, înainte de a cădea la examen, căci beuturile spirtoase slăbesc creierul. Chiar fiecare om care n'are destulă tărie de voință ar putea să se folosiască de această medicină spre a nu se deda la beutura, prin ceiace își poate și mai bine păstra sănătatea și-și cruță bănișorii. 10-3

Preparatul-Alcoholin constă 10 cor. trimițindu-se banii înainte, ori procurindu-se prin rambursă,

INSTITUTUL DE ALCOHOLIN
Copenhagen 1737 Dänemark.

Epistolele se franchează cu 25 fil., cărțile postale cu 10 fil.

În „Farmacia bătrînă“ a lui

Max de Knoblauch,

nou renovată, și ajustată modern, serviciu prompt și culant.

X-3

„PLUGARUL” societate pe acții din Cacova

x-26

dă
5-6%

și plătește și darea după depuneră. Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6-7%, ear personale cu 8%. Escomptează cambii. Asigurează vite și mijlocește cumpărarea de mașini agronomice.

AVIZ.

La **țimplăria Iohan Formayer**
în Oravița

se pot comanda toffelul de mobile și lucrări pentru zidiri, cu prețuri absolut solide, fiindcă neavînd depozit, costișitor, e în măsură a lucra mai ieftin decit orcare. Pofțiți și vă convingeți!

La

Tipografia „Progresul”

— în Oravița —

se capătă

toffelul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.